

Doktorski studiji
Split, 1. srpnja 2026.

Lic. theol. SILVANA DRAGUN OBRANILA DOKTORAT NA KBF-u U SPLITU

Lic. theol. Silvana Dragun, doktorandica na doktorskom studiju Kršćanstvo i suvremena kultura Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, obranila je u srijedu, 3. lipnja 2026., doktorski rad iz humanističkog područja na polju teologije na temu *Otajstvo kršćanske vjere u slikovnim prikazima Ive Dulčića i Ede Murtića. Teološko ikonografska analiza fresko-slike u crkvi Gospe od zdravlja u Splitu i mozaika u crkvi sv. Eustahija u Dobroti*. Rad je napisan pod vodstvom mentora izv. prof. dr. sc. Edvarda Punde i vanjskog sumentora akademika dr. sc. Kuzme Kovačića, prof. emeritusa Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu. Javna je obrana održana pred Ispitnim povjerenstvom u peteročlanom sastavu – predsjednikom doc. dr. sc. Domagojem Volarevićem; izv. prof. dr. sc. Edvardom Pundom, mentorom; akademikom dr. sc. Kuzmom Kovačićem, sumentorom; prof. dr. sc. Anđelkom Domazetom, članom te prof. dr. sc. Marijom Pehar, vanjskom članicom s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Temu je istraživanja Silvana Dragun predstavila kroz obrazloženje teme, strukture i metode rada, temeljnih naglaska u sadržaju, korištenoj literaturi i izvorima, rezultate istraživanja i novosti koju rad donosi. Kao širi teološki okvir rada postavila je hermeneutiku otajstva kršćanske vjere u djelima suvremenih hrvatskih slikara, a uži okvir istraživanja čini komparativna teološko-ikonografska analiza dva umjetnička djela: fresko-slike *Krista Kralja svega stvorenja* Ive Dulčića u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu i mozaika *Uzvišenja sv. Križa* Ede Murtića u crkvi sv. Eustahija u Dobroti u Boki Kotorskoj. Oba razmatrana autora pripadaju generaciji hrvatskog modernizma koje karakterizira napuštanje povijesne paradigme u ovisnosti o kulturnoj epohi kojoj pripadaju. Rad donosi kompleksnu analizu koja pojašnjava povijesnu ulogu i mjesto umjetnosti i umjetničkih djela u sakralnoj umjetnosti, posebice liturgijskoj, sve do današnjeg razvoja te sadrži interdisciplinarni teološko-ikonografski hermeneutički pristup u analizi i interpretaciji razmatranih djela koji uključuje teološku estetiku, sakralnu umjetnost i arhitekturu, liturgijsku i fundamentalnu teologiju te kulturnu hermeneutiku. Kao izazovna mjesta istraživanja koja traže pojašnjenja i analizu izdvojila je kontroverze koje prate integraciju suvremenih umjetničkih djela u liturgijski prostor, a koja kod publike, adresanata, izaziva odbojnost, dok uzroke takve sakralne umjetnosti vidi u otvaranju Crkve nakon Drugog vatikanskog sabora svijetu i suvremenoj umjetnosti koja u sebi nosi krizu temeljnih postulata kršćanske paradigme i estetike – krizu antropomorfnih izričaja, radikalizaciju lijepog i banalizaciju svetoga. Rad je strukturalno podijeljen na dva temeljna dijela – povijesno-teorijski dio i analitičko-interpretativni dio, a cjelokupna je građa obrađena kroz 4 poglavlja.

Prvi dio istraživanja donosi pregled odnosa Crkve i umjetnosti, prikaz najvažnijih dokumenata crkvenog učiteljstva od Nicejskog koncila do Drugoga vatikanskoga koncila i

konstitucije *Sacrosanctum concilium* te pokoncilskih tekstova o odnosu slike i liturgije kao i ulozi sakralne umjetnosti u životu Crkve i pastoralu kulture. Na poseban se način ispituju uzroci krize moderne sakralne umjetnosti, raskol Crkve i moderne umjetnosti krajem 19. st i početkom 20. st. pod utjecajem sekularizacije i avangardnih pokreta. „Za razliku od sekularne religiozne umjetnosti, liturgijska umjetnost ne može biti proizvoljna i lišena dogmatskog okvira vjerovanja, nego mora biti ukorijenjena u liturgiji, Svetom pismu i predaji Crkve“, naglasila je u izlaganju svoje teze Silvana Dragun. Izdvojila je i pojasnila funkciju slike kao teološkog mjesta u njezinoj mistagoško-katehetsko-liturgijskoj dimenziji. Prvotna je namjena slike u posredovanju evanđeoskog sadržaja pa njezina prosudba iziskuje kriteriološki pristup koji je teološki, liturgijski, pastoralni i ekleziološki. Skolastičku estetiku svetog i lijepog potvrđuje i *Sacrosanctum concilium* tražeći da slika u liturgijskom prostoru mora ispunjavati teološko-estetske kriterije na način da bude „istinski dostojanstvena, dolična i lijepa“ (SC 122), te sadržajno u uskoj vezi s događajima povijesti spasenja – mora biti nositeljica povijesno-spasenjske memorije. Dok je Pavao VI. u *Govoru umjetnicima* iz 1964. upozoravao na opasnost pomutnje u dijalogu Crkve i moderniteta na području sakralne umjetnosti, Pio je XII. ranije u enciklici o svetoj glazbi i umjetnosti podsjetio na vezu *lex orandi – lex credendi*, koje umjetničko djelo u liturgijskom prostoru mora odražavati upućivanjem na dostojanstvo prostora kao mjesta molitve i bogoslužja. Na kršćanskom je Istoku zadržana je takva mistagoška dimenzija slike, tj. njezina funkcija da uvodi u otajstvo i potiče na kontemplaciju.

Kandidatica je potom razložila postupak i sadržaj ikonološke analize koja uključuje predikonografski opis – deskripciju, analizu s identifikacijom motiva, tema i sadržaja biblijske i liturgijske tematike te konačno ikonološku interpretaciju kroz otkrivanje dubljeg značenja, teološkog i kulturnog smisla djela. Ovaj analitičko-interpretativni postupak Kandidatica je primijenila u drugom i trećem poglavlju u kojem analizira Dulčićevu oltarnu fresko-sliku te Murtićev oltarni mozaik. U svakome poglavlju donosi se prvo pregled opusa pojedinog autora, njegov sakralni opus te se pristupa teološko-ikonografskoj analizi ciljanog djela – u drugom poglavlju to je Dulčićeva fresko-slika u crkvi Gospe od zdravlja, a u trećem je poglavlju to Murtićev oltarni mozaik u crkvi sv. Eustahija u Dobroti. Četvrto poglavlje donosi komparativnu analizu Dulčićeva i Murtićeva razmatranog sakralnog djela uz posebnosti koje su karakteristične za obojicu, uspješnost i nedostatke njihova likovnog sadržajnog teološkog pristupa i ostvarenja te prikladnost i smještaj u crkvenom liturgijskom prostoru. Kod Dulčića je Kandidatica naglasila usredotočenost na inkarnacijsko načelo i franjevačku usmjerenost, uspješan prikaz imanencije i transcendencije, a kod Murtića povezanost Kristove kenoze i glorioze te vitalistički moment koji se otkriva u naravnom poretku koji umjetnik predočava izborom tema i motiva, što je pojašnjeno u prethodnom poglavlju – od kristoloških i teomorfnih simbola do kozmoloških, floranih, zoomorfnih i antropomorfnih simbola.

U zaključnoj je ocjeni Kandidatica iznijela kako djela ovih umjetnika, jednog religioznog, a drugog areligioznog, polaze od različitih hermeneutskih okvira te u religiozne teme i motive

unose nove simbole i metafore svojstvene vlastitom stilu i duhovnom senzibilitetu koji pokazuje različite kulturne utjecaje i razumijevanje otajstva vjere. Recepcija njihovih djela u crkvenoj javnosti ukazala je na važnost promicanja dijaloga Crkve i umjetnosti, na potrebu stručne teološke podrške umjetnicima kod stvaranja sakralnih, liturgijskih umjetničkih djela, i učinkovitog dijaloga između naručitelja sakralnih djela za uređenje liturgijskog prostora i samih umjetnika. U tu svrhu istaknula je važnost postojanja pastoralno-teoloških kriterija: kod antropomorfnih izričaja zahtijeva se cjelovitost forme, a minimalizam, estetsko pre naglašavanje, radikalni imanentizam ili transcedentizam potrebno je izbjegavati. Zaključila je kako sakralna djela u prezbitariju moraju biti teologalna, bogoštovna, liturgična, teološki vrijedna i posredovati inkarnacijsko otajstvo te da je novost ovoga istraživanja iznesena recepcija suvremene teološke sakralne umjetnosti s teološkog vida.

Na uspješno su obranjenom doktoratu Silvani Dragun čestitali članovi Ispitnog povjerenstva, nazočni članovi obitelji i gosti. Ovom obranom obranjen je dvanaesti doktorski rad na KBF-u u Splitu.

Silvana Dragun, rođena je 23. travnja 1972. u Livnu, Republika Bosna i Hercegovina. Diplomirala je 1998. industrijski dizajn na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, 2001. teologiju na Institutu za teološku kulturu laika na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu te 2011. filozofiju i religijske znanosti na Filozofskom fakultetu filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Doktorski studij „Kršćanstvo i suvremena kultura“ na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu upisala je 2015., obranivši 2021. godine licencijat na temu *Teološko-ikonografska analiza oltarnog mozaika Ede Murtića u crkvi sv. Eustahija u Dobroti* pod mentorstvom prof. ddr. sc. Ivice Žižića.

Od 2003. radi u gradskoj upravi Grada Splita, na mjestu više savjetnice za upravljanje projektima pri Odsjeku za staru gradsku jezgru i baštinu Upravnog odjela za kulturu, baštinu i turizam. Na KBF-u u Splitu angažirana je u svojstvu vanjske suradnice od ak. g. 2022./23., na pastoralnoj godini za svećeničke kandidate gdje izvodi kolegij *Kulturna i sakralna baština*, a na programu cjeloživotnog učenja „KOLO – kooperativno učenje i logoterapijske radionice“ izvodi kolegij *Stvaralaštvo, duhovnost i osobni razvoj*.

Silvana Dragun aktivna je sudionica kulturnog i društvenog života te organizatorica i voditeljica brojnih manifestacija i samostalnih projekata u području kulture i umjetnosti. U Splitu je pokrenula je kršćansko kazalište i osnovala Dramski studio Ilirik. U okviru Hrvatske udruge Benedikt pokrenula je i vodila festival kulturnog aktivizma Vidik fest te književno-umjetničku manifestaciju Marul Art Fest, posvećenu promicanju lika i djela Marka Marulića u europskom kulturnom kontekstu. Voditeljica je Instituta za kršćansku kulturu i umjetnost Hagiopolis, platforme koja povezuje akademsku i umjetničku zajednicu te potiče interdisciplinarni dijalog između teologije, kulture i umjetnosti.

Bavi se književnim, dramskim i likovnim stvaralaštvom. Dobitnica je više nagrada i priznanja, među kojima se izdvajaju nagrada „Veritas“ za kratku priču (2002.), međunarodna nagrada „Zlatni Interstas“ u Solinu (2013.) za promicanje kulturnog turizma te nagrada „Stjepan

Kranjčić“ za monodramu Feniks na Susretu hrvatskoga duhovnoga književnog stvaralaštva u Križevcima (2014.).

Objavila je knjige *Sloboda na kušnji*, zbirku pjesama *Aureola* te dramu *Snađi se, družo*.

Ana Peroš